

1. Maatschappelijke impact van vrijwilligers bij geldzorgen

Steeds meer mensen zoeken hulp bij vrijwilligers om hun geldzorgen aan te pakken. In 2025 waren er ca. 65.000 mensen die hulp kregen van getrainde vrijwilligers. Dit zijn wat langere trajecten. Ook waren er in 2025 ca. 100.000 mensen die bij inlooppunten door vrijwilligers werden geholpen met geldvragen en/of een potjescheck. SZW faciliteert deze hulp via een subsidie aan de Alliantie Vrijwillige Schuldhelp en via publiekscampagnes met Geldfit, zodat mensen weten waar zij informatie en lokale hulp bij geldzorgen kunnen vinden.

De Alliantie Vrijwillige Schuldhelp heeft de maatschappelijke impact laten onderzoeken van vrijwilligers die mensen helpen. Daaruit blijkt dat deze hulproute veel oplevert, niet alleen voor de hulpvragers en hun gezin maar ook voor gemeenten, schuldeisers en de maatschappij als geheel. Meer over dit onderzoek leest u op [Alliantie Vrijwillige Schuldhelp](#).

2. NIEUW! NVVK-werkwijzers voor financiële hulp aan jongeren en dak- en thuisloze mensen

De NVVK heeft diverse werkwijzers gemaakt voor professionals bij gemeenten, om de financiële hulp aan een aantal doelgroepen te helpen verbeteren. Hieraan zijn nu ook de werkwijzers voor financiële hulp aan jongeren en aan (dreigend) dak- en thuisloze mensen toegevoegd.

In de werkwijzer over financiële hulp aan jongeren staan tips voor gemeenten over de volgende onderwerpen:

- Hoe kunnen gemeenten jongeren met geldzorgen beter bereiken?
- Wat zijn praktische gesprekstips?
- Hoe kan begeleiding zo worden ingericht dat deze aansluit bij de belevingswereld van jongeren?
- Hoe kan schuldhulp worden vormgegeven?

In de werkwijzer voor financiële hulp aan (dreigend) dak- en thuisloze mensen staat alles wat nodig is voor financiële begeleiding en stabilisatie voor deze doelgroep. Naast inkomen en hulp bij betalingsachterstanden/schulden gaat de werkwijzer ook in op het belang van briefadressen, het regelen van een zorgverzekering en een bankrekening en andere geldzaken. De werkwijzer bevat ook voorbeelden over de manier waarop andere gemeenten hun hulp hebben ingericht en gesprekstips.

Eerder verschenen werkwijzers voor professionals over financiële hulp aan ondernemers, interculturele hulpvragers en (ex)gedetineerden.

Lees [hier](#) meer over de werkwijzers.

De werkwijzers zijn gemaakt in samenwerking met mensen uit de praktijk. We houden ze actueel door ze aan te vullen of te updaten wanneer dat nodig is. Heeft u aanvullingen, vragen of suggesties? Mail dan naar Gaby van Loon, g.vanloon@nvvk.nl.

3. Inzet middelen voor betere dienstverlening na afwijzing Wajong

Vanaf 2027 wil het ministerie van SZW de dienstverlening door gemeenten voor jongeren die afgewezen zijn voor de Wajong bevorderen. Dit voornemen is opgenomen in de [VN werkagenda](#).

Het gaat hier specifiek om dienstverlening aan de groep jongeren die is afgewezen voor de Wajong omdat het UWV niet kan uitsluiten dat arbeidsvermogen wel ontwikkeld kan worden. Het gaat jaarlijks om circa 1.350 jongeren, zo geeft UWV aan. Het voornemen is dat de 35 centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's deze dienstverlening vormgeven. Het Rijk stelt hier financiële middelen voor beschikbaar.

Vanaf 2027 zal UWV deze jongeren 'warm' overdragen aan gemeenten om daar ondersteuning te krijgen. Op basis van verschillende pilots met gemeenten heeft het UWV hier ervaring mee opgedaan. UWV ontwikkelt een landelijk werkproces voor de overdracht.

De gevraagde ondersteuning bij de gemeente bestaat uit begeleiding op alle levensgebieden met veel persoonlijke aandacht. En uit een veilige ontwikkelplek voor de jongere om uit te proberen of werk tot de mogelijkheden behoort en om vaardigheden te ontwikkelen.

Het ministerie werkt toe naar het onderbrengen van deze ontwikkeltrajecten voor jongeren als voorziening in artikel 7a van de Participatiewet, dat ziet op de ondersteuning van jongeren bij of gericht op arbeidsinschakeling.

Voor deze dienstverlening wordt in 2027 € 4,2 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten oplopend tot een bedrag van € 29,3 miljoen structureel vanaf 2033. Aangezien de inzet specifieke expertise vraagt en de doelgroep met zo'n 1.350 jongeren per jaar landelijk gezien relatief klein is, worden de middelen aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's toegekend via een decentralisatie-uitkering (DU). De verdeling vindt plaats op basis van het verdeelmodel dat het Rijk ook voor het cluster Participatie binnen de algemene uitkering van het gemeentefonds hanteert. Deze middelen worden in de komende meicirculaire bekendgemaakt als onderdeel van de bredere DU dienstverlening gericht op arbeidsinschakeling van jongeren. In deze DU zitten ook de extra middelen voor uitvoering van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk.

Het ministerie van SZW en de VNG willen graag samen met een aantal (centrum)gemeenten, cliëntvertegenwoordigers, UWV en organisaties met specifieke expertise ten aanzien van het ondersteunen en ontwikkelen van deze doelgroep (zoals sociaal ontwikkelbedrijven, Cedris, Phrenos, ESB-instellingen) bezien hoe we de dienstverlening op passende wijze kunnen vormgeven en borgen in de arbeidsmarktregio's.

SZW en VNG maken een handreiking over de manier waarop de dienstverlening vorm kan worden gegeven. Het ministerie van SZW en de VNG betrekken graag (centrum)gemeenten die al bezig zijn met dit soort dienstverlening en/of goede ideeën hebben om deze groep goed te begeleiden, bij het maken van beleid. Indien u werkzaam bent voor een (centrum)gemeente en geïnteresseerd bent om mee te denken bij dit vraagstuk, kunt u zich opgeven bij Jeroen van Nierop via jvnierop@minszw.nl.

4. Simpel Switchen Kompas helpt gemeenten op weg

Het Simpel Switchen Kompas helpt gemeenten om stappen te zetten richting soepelere overgangen in de participatieketen. De tool biedt praktische handvatten voor beleidsmedewerkers, klantmanagers en andere professionals die met Simpel Switchen aan de slag willen.

In het Kompas zijn bestaande tools van Simpel Switchen gebundeld en overzichtelijk samengebracht. Daarnaast ontwikkelen we continu nieuwe tools die professionals ondersteunen in hun werk. De eerste fase van het Simpel Switchen Kompas is klaar en focust op de stap tussen uitkering en betaald werk.

Het programma Simpel Switchen, waarin de ministeries SZW en VWS met landelijke partners samenwerken, heeft als doel om het makkelijker maken voor mensen om stappen te zetten tussen uitkering en werk of tussen dagbesteding, beschut werk, banenafsprak en regulier werk. In de praktijk ervaren mensen vaak drempels of onzekerheid wanneer zij een stap willen zetten.

Het Simpel Switchen Kompas helpt professionals om die drempels te herkennen en weg te nemen. De tools in het Kompas bieden concrete ondersteuning bij vragen als:

- Waar liggen kansen om drempels voor mensen weg te nemen?
- Welke stappen kunt u als professional zetten?
- Hoe organiseert u verandering binnen uw organisatie?

Zo helpt het Kompas gemeenten en partners in het sociaal domein om van ambitie naar actie te gaan. Samenwerking is daarbij essentieel: gemeenten, UWV, zorgorganisaties en sociaal ontwikkelbedrijven hebben elkaar nodig om soepele overgangen voor mensen mogelijk te maken. Meer informatie over het Kompas Simpel Switchen is [hier](#) te vinden. De homepage van deze website is [hier](#) te vinden.

5. Internetconsultatie wetsvoorstel ‘forfaitaire loonkostensubsidie beschut werk’

Werkgevers krijgen voortaan een vaste loonkostensubsidie als zij iemand op een beschutte werkplek aannemen. Het kabinet maakt het zo eenvoudiger en aantrekkelijker voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Medio 2025 heeft het toenmalige kabinet besloten om een zogeheten forfaitaire loonkostensubsidie voor beschut werk in te voeren. Hier is al eerder aandacht aan besteed in het [Gemeentenieuws van SZW \(2025-3\)](#). De invoering van de forfaitaire loonkostensubsidie zorgt voor een simpele uitvoering, minder administratieve lasten voor werkgevers, lagere kosten voor gemeenten en een beter passende loonkostensubsidie. Voor werknemers neemt de forfaitaire loonkostensubsidie onzekerheid weg.

Invoering van een forfaitaire loonkostensubsidie voor beschut werk vergt een wetswijziging. Het wetsvoorstel is op 8 april 2026 in [internetconsultatie](#) gegaan. Sluitingsdatum van de internetconsultatie is 6 mei 2026.

6. Eenmalige ophoging Impulsbudget Arbeidsmarktregio's 2026 – Hervorming van de Arbeidsmarktinfrastructuur

De campagne voor de Werkcentra is op 23 maart jongstleden gestart. We zien dat een groot deel van de arbeidsmarktregio's al een operationeel Werkcentrum heeft. Om de landelijke publiekscampagne ook regionaal extra kracht bij te zetten stellen we eenmalige aanvullende middelen beschikbaar. Dat betekent dat er per mei 2026 door ophoging van de DU Impulsbudget bij de meicirculaire 2026 een bedrag van circa €96.500 beschikbaar wordt gesteld per arbeidsmarktregio. Dit budget is in te zetten voor eenmalige kosten die te maken hebben met de regionale inzet voor de landelijke publiekscampagne voor de Werkcentra en de verdere implementatie van de communicatiestrategie. Hiermee wordt de DU Impulsbudget Arbeidsmarktregio van 2026 opgehoogd van €827.390 naar €923.890.

De volledige tabel met financiering voor centrumgemeenten en het Impulsbudget Arbeidsmarktregio is te vinden onder de [financiële Q&A's op Samenvoordeklant](#).

7. Deadline indiening aanvraag vangnetuitkering over 2025 op 15 augustus 2026

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben op dit budget kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. Gemeenten kunnen een vangnetuitkering over 2025 aanvragen tot en met zaterdag 15 augustus 2026.

De Toetsingscommissie vangnet Participatiewet beoordeelt de aanvragen. Meer informatie over de aanvraagprocedure en het modelaanvraagformulier vindt u [hier](#).

Vanaf 1 januari 2026 is het vangnet uitgebreid. Naast het reguliere vangnet bestaat er vanaf dit moment ook een uitgebreid vangnet.

Het reguliere vangnet

Voor het reguliere vangnet (eigenrisicodrempel van 7,5%) geldt dat er in 2025 sprake moet zijn van een tekort van meer dan 7,5%. Bovendien dient over 2023, 2024 en 2025 samen sprake te zijn van een 'gecumuleerd tekort' dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over 2025 toegekende gebundelde uitkering. Het begrip "gecumuleerd tekort" houdt in dat de resultaten over 2023, 2024 en 2025 bij elkaar worden opgeteld en gedeeld door het budget van 2025. Het is niet vereist dat in alle drie jaren sprake is van een tekort. Deze tweede voorwaarde is vooral bedoeld om eventuele (grote) overschotten in eerdere jaren uit te sluiten.

Het uitgebreide vangnet

Om voor het uitgebreide vangnet met de eigenrisicodrempel van 5% in aanmerking te komen, moet er sprake zijn van een meerjarig tekort. Hiervoor geldt dat een gemeente zowel over 2025 als over ten minste twee van de drie voorgaande jaren (2022, 2023 en 2024) een tekort moet hebben van minstens 5% van het aan de gemeente toegekende budget. Voor deze voorwaarde wordt het tekort voor elk jaar apart berekend. Er wordt niet gerekend met gemiddelden.

8. Lerend Netwerk Participatiewet

In 2025 heeft Significant APE in opdracht van het ministerie van SZW een pilot uitgevoerd om te onderzoeken hoe de leercultuur onder gemeenten in het kader van de Participatiewet kan worden versterkt. Aanleiding hiervoor was de [uitbreiding van het vangnet Participatiewet](#), waardoor gemeenten met meerjarige tekorten vanaf dit jaar aanspraak kunnen maken op een vangnetuitkering met een verlaagde eigenrisicodrempel. Het ministerie van SZW wil gemeenten faciliteren om van elkaar te leren hoe beleid en uitvoering van de Participatiewet zo effectief mogelijk kunnen worden ingericht. Dit initiatief is in samenwerking met de VNG, Divosa en de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet tot stand gekomen.

De pilot had als doel tot een goed ontwerp van een lerend netwerk te komen. Significant APE heeft met de acht deelnemende gemeenten leerbijeenkomsten gehouden over de uitvoering van de Participatiewet. In deze bijeenkomsten zijn onderwerpen besproken als data- en informatiegedreven werken, instroombeperking, begeleiding van statushouders en bemiddeling naar werk. In het [rapport van Significant APE](#) leest u meer over de werkwijze en de geleerde lessen.

Alle deelnemende gemeenten hebben de pilot als succesvol ervaren. De uitwisseling van kennis en ervaringen leverde zowel praktische als bredere inzichten op en stimuleerde gemeenten om thema's intern te agenderen en concrete vervolgstappen te zetten. Daarnaast hebben de leerbijeenkomsten bijgedragen aan de versterking van het gemeentelijk netwerk. Hierdoor weten gemeenten elkaar beter te vinden en kunnen zij elkaar ondersteunen in herkenbare uitdagingen.

Na de succesvolle pilot zal het lerend netwerk ook in 2026 plaatsvinden. Alle gemeenten worden van harte uitgenodigd om zich aan te melden, ongeacht tekort of overschot op het bijstandsbudget. Er is ruimte voor ten minste 20 gemeenten om mee te doen.

Interesse om deel te nemen aan het lerend netwerk? Gemeenten kunnen zich aanmelden door uiterlijk op 8 mei 2026 een mail te sturen naar lerendnetwerkpwet@minszw.nl. Na aanmelding volgt verdere informatie. Ook bij vragen over het lerend netwerk of mogelijke interesse, is het ministerie van SZW te bereiken via dit mailadres.

9. Verzoek om medewerking: onderzoek naar werkervaringen van Oekraïense ontheemden

In Nederland verblijven momenteel ruim 130.000 ontheemden uit Oekraïne. Een groot deel van hen werkt al en/of heeft in het thuisland al een opleiding en werkervaring opgedaan. Vanuit SZW hebben we onderzoeksbureau Opora opdracht gegeven onderzoek te doen naar het profiel van de Oekraïense ontheemden in Nederland. Door meer inzicht te krijgen in de werkervaring, vaardigheden en arbeidsmarktpotentieel, en deze informatie te verbinden met de behoeften van de Nederlandse arbeidsmarkt, en mogelijk ook die van de Oekraïense arbeidsmarkt, kunnen duurzame kansen gecreëerd worden die voor alle partijen werken. Dit past ook bij de Dual Intent strategie die we voorstaan: hierbij zetten we in op de kennis en vaardigheden, de 'human capital' van Oekraïense ontheemden in Nederland, waardoor zij in staat worden gesteld om deze kennis en vaardigheden te onderhouden en eventueel verder te ontwikkelen opdat zij deze kennis en vaardigheden weer in kunnen zetten bij de wederopbouw van Oekraïne zodra dit weer kan. Hierbij ligt de focus op de tekortsectoren in Nederland die een overlap kennen met de sectoren die van belang zijn voor de wederopbouw van Oekraïne. En hoe meer ontheemden we nu al aan het werk helpen, hoe minder ontheemden een beroep zullen doen op de Participatiewet op het moment dat de transitievergunning wordt ingevoerd.

Onderzoeksbureau Opora zal dit onderzoek uitvoeren met behulp van een enquête die het bureau digitaal onder de ontheemden in Nederland wil verspreiden. Dit willen we doen via de locatiemanagers van de gemeentelijke opvanglocaties.

Wij willen gemeenteambtenaren dan ook verzoeken om de adres- en contactgegevens van de opvanglocaties door te geven, zodat de uitvraag digitaal naar hen kan worden gestuurd. Deze opvanglocaties zullen dan direct worden benaderd door onderzoeksbureau Opora, met een link naar de enquête, met het verzoek deze onder de bewoners uit te zetten. Door de enquête in te vullen wordt de respons rechtstreeks -digitaal- naar het onderzoeksbureau verzonden. Het invullen van de enquête duurt ongeveer 25 minuten.

Hiernaast zal Opora een aantal diepte-interviews houden met gemeenten waarbij ingezoomd wordt op de lokale en regionale arbeidsmarktinfrastructuur. De resultaten van dit onderzoek helpen bij het ontwikkelen van beleid en werkgelegenheid programma's voor zowel de arbeidsmarkt in Nederland als de wederopbouw in Oekraïne. Mocht u als gemeente hieraan mee willen werken, neem dan contact op met Maria Shaidrova van onderzoeksbureau Opora via het e-mailadres m.shaidrova@oporafoundation.nl of met Tanja Kozak via e-mailadres t.kozak@oporafoundation.nl.

10. Vrijlating Herstelbetalingen/Schadevergoedingen Nabestaanden in het kader van hersteloperatie toeslagen

Met de regelingen uit de Wet hersteloperatie toeslagen biedt het kabinet gedupeerde ouders en hun gezin herstelbetalingen vanwege de fouten die de overheid heeft gemaakt rondom de kinderopvangtoeslag. Inzet van het kabinet is dat geen van deze herstelbetalingen invloed heeft op het recht op algemene bijstand. Artikel 7, onderdeel p, van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ bepaalt daarom dat deze betalingen in het kader van de Participatiewet “geen in aanmerking te nemen middelen” zijn.

Aan de hersteloperatie is op 22 april 2024 en op 1 januari 2025 een nabestaandenregeling toegevoegd. Sindsdien kunnen ook nabestaanden van gedupeerden voor een herstelbetaling in aanmerking komen. De nabestaandenregeling heeft, net als de overige herstelbetalingen, als doel te zorgen dat het gezin verder kan met het herstelproces. Op 20 maart 2026 heeft de ministerraad ermee ingestemd dat het ook in deze situaties passend is dat deze betalingen geen bijstandsgerechtigde gevolgen hebben. De betalingen aan nabestaanden zijn daarom eveneens toegevoegd aan artikel 7, onderdeel p, van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ, waardoor deze niet tot de middelen worden gerekend. Concreet betekent dit dat gemeenten de vergoeding niet mogen verrekenen met de bijstandsuitkering.

Omdat vanaf 2024, respectievelijk 2025, vergoedingen vanuit de nabestaandenregeling zijn uitgekeerd, geldt deze [vrijlating met terugwerkende kracht](#). Zo borgen we dat gedupeerden die al een betaling hebben ontvangen hier eveneens geen gevolgen van ondervinden. Mocht een gemeente een eerdere betaling in dit kader, niet hebben vrijgelaten, dan moet dit hersteld worden. Overigens is de kans dat de vergoeding niet is vrijgelaten, erg klein. Vanuit Dienst Toeslagen en de VNG hebben we geen signalen ontvangen dat deze vergoedingen hebben geleid tot korting of beëindiging van een bijstandsuitkering. Gemeenten konden al op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel s, Participatiewet, de vergoedingen vrijlaten.

11. Vrijlating schadevergoedingen herstel- en versterkingsoperatie Groningen en Noord-Drenthe

Op 20 maart 2026 heeft de ministerraad ingestemd met een vermogensvrijlating Participatiewet voor de vergoedingen in het kader van de herstel- en versterkingsoperatie Groningen en Noord-Drenthe.

Het besluit zal worden geëffectueerd met een wijziging van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ. Aan artikel 7 van de regeling wordt toegevoegd dat de vergoedingen in het kader van de herstel- en versterkingsoperatie Groningen en Noord-Drenthe voor het recht op bijstand niet tot de in aanmerking te nemen middelen worden gerekend (Pw art 31 lid 2 onder l).

De aardbevingsgemeenten in de betreffende regio gaven eerder al aan dat zij de schadevergoedingen niet betrekken bij de bijstandsverlening. Dit betekent dat de vergoedingen, op grond van lokaal beleid, al geen gevolgen hadden voor het recht op bijstand.

Het kabinet acht het wenselijk deze vrijlating nu landelijk te borgen. Zo hebben gedupeerden ook bij verhuizing of wijziging van het lokale beleid de zekerheid dat deze geen gevolgen hebben voor het recht op een eventuele bijstandsuitkering.